

Mestna občina
Ljubljana
Mestni svet

Svetniški klub SMC
Stranka modernega centra

Krekov trg 10
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 45 40
faks: 01 306 45 25
smc@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 90000-15/2018-7
Datum: 24. 9. 2018

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

k 2. tč., 37. seje ms mol

Zadeva: Vprašanja in pobude

V skladu s 97. členom Poslovnika MS MOL postavljam županu in pristojnim službam MOL svetniško pobudo v razmislek:

Ozaveščati javnosti o posledicah pretiranega prižiganja nagrobnih sveč in vplivih na okolje. Postaviti poenotene cilje in parametre, kako zmanjšati porabo nagrobnih sveč in preprečevanja odpadnih nagrobnih sveč - v obliki kampanje, projekta vseh slovenskih občin v sodelovanju z ministrstvi in upravljavci pokopališč.

Bliža se 1. november – dan spomina na mrtve, ki je tradicionalno dan, ko bomo obiskali grobove bližnjih in se množice obiščejo pokopališča po državi in Slovenci na ta dan tradicionalno množično prižigamo sveče. Tradicija, ki pa bi jo morda lahko postopoma izboljševali in zamenjalo tudi zavedanje, da se mrtvim lahko poklonimo tudi drugače in s tem naravi prihranimo na tone odpadne plastike.

Vsak Slovenec letno prižge v povprečju osem sveč, kar skupno znese približno 15 milijonov nagrobnih sveč, torej letno blizu 6.000 ton. Slovenci poleg Poljakov in Avstrijcev tako sodimo v sam evropski vrh po porabi nagrobnih sveč. Vse več institucij ob tem poziva, naj raje prižgemo svečo manj: "Predniki vam ne bodo zamerili, potomci vam bodo za to hvaležni!"

V Sloveniji naj bi reciklirali 97,8 odstotka zbranih oziroma 95,8 odstotka predobdelanih odpadnih nagrobnih sveč, a vsaj 1.300 ton odpadnih sveč se je nabralo na dvoriščih in skladiščih komunalnih podjetij po Sloveniji. A kako alarmantno je v resnici, pove podatek, da je polovica teh kupov še lanskih - po poročanju medijev.

Iz javno dostopnih podatkov je poznano mnenje Ministrstva za okolje in prostor – in takšno je tudi mnenje Računskega sodišča RS - da je treba vsaj pred 1. novembrom, ko se prižge največ nagrobnih sveč, ozaveščati javnost o posledicah pretiranega prižiganja nagrobnih sveč in vplivih na okolje.

Računsko sodišče RS je objavilo poročilo o opravljeni reviziji učinkovitosti sistema ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami v obdobju od 1. januarja 2015 do 30. junija 2017

Letno za nagrobne sveče potrošniki skupaj namenijo približno 32 milijonov evrov. Računsko sodišče ugotavlja, da okoljska dajatev v višini 0,8 odstotka ne dosega svojega namena, prav tako javnost ni dovolj obveščena o vplivih nagrobnih sveč na okolje.

Računsko sodišče meni, da sistem ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami vključno s preprečevanjem odpadnih nagrobnih sveč oziroma zmanjševanjem porabe nagrobnih sveč ni bil dovolj učinkovit.

Ministrstvo v operativnih programih v skladu s strateškimi usmeritvami evropskih politik sicer določa cilje na področju ravnanja z odpadki, vendar pa cilji posebej za odpadne nagrobne sveče kot vrsto odpadka še niso določeni. Ministrstvo ni posebej določilo ciljev preprečevanja odpadnih nagrobnih sveč oziroma zmanjševanja porabe nagrobnih sveč in zato tudi ne spremlja preprečevanja oziroma zmanjševanja porabe nagrobnih sveč.

Ministrstvo je leta 2011 izvedlo medijsko kampanjo Bi prižgali letos svečo manj? "Svečke na grobu so spomin na naše najdražje, ki niso več z nami. Tega se dobro zavedamo, zato s to akcijo ne želimo rušiti tradicije, še manj spomina na preminule," poudarjajo organizatorji. Ta lepa slovenska tradicija naj se ohranja skozi vse leto, pravijo in dodajajo, da tega ne bi smeli okrniti s pretiravanjem. To kampanjo ministrstvo letno pred praznikom dneva spomina na mrtve obudi s sporočili za javnost, ki so spodbudila še nekaj iniciativ na družabnih omrežjih ravno z namenom zmanjševanja porabe nagrobnih sveč.

Z akcijo Manj svečk za manj grobov, v katerem sodeluje 60 organizacij ter več kot 200 prostovoljcev iz vse Slovenije, so mladi v Zagorju pričeli v letu 2009. Namen akcije je, da bi namesto pretiravanja s krašenjem grobov narediti nekaj dobrega za žive.

Alternativa so lahko novi produkti iziv za podjetnike ali npr.: večne sveče

Ali bodoči novi produkti inovatorjev – morda bi lahko pripravili javni razpis in bi se, kot prva država v Evropi vključili, kot pobudniki v svetu. Primer varčne solarne sveče so učinkovite in okolju prijazne ter predstavljajo boljšo alternativo približno 30 milijonom parafinskih sveč in okoli 2 milijonoma električnih ali baterijskih sveč, ki jih Slovenci letno prižgemo na okoli 330.000 slovenskih grobovih.

Sveča, ki se napaja s sončno energijo, je inovacija slovenskega družinskega podjetja, ki že dve desetletji izdeluje različne vrste nagrobnih sveč, vse večjo pozornost pa namenja tudi izdelavi okolju prijaznih izdelkov. Svojo okoljsko ozaveščenost je med drugim udeležila tudi v sodelovanju s slovenskim inovatorjem in izdelala sončno nagrobno svečo. Gre za prvo tovrstno nagrobno svečo pri nas, po oceni proizvajalcev pa bo solarna sveča nadomestila okolju škodljive električne in baterijske nagrobne sveče. V prihodnje načrtujejo tudi nove oblike in nove ekološke izdelke na področju svečarstva.

V MOL imamo srečo, da imamo mestno podjetje ŽALE, d.o.o., ki ima visoko učinkovitega direktorja. Tako bi se lahko to podjetje kot družbeno odgovorno podjetje in največje pokopališče v Sloveniji udeležilo s svojimi predlogi v vseslovenski akciji za manj klasičnih sveč in uvedbi nadomestnega produkta kot nadomestek. Odlično in potrebno bi bilo doseči neko trajnostno rešitev za okolje, zmanjšanje onesnaževanja okolja, baterije, ki so nevaren odpadek, zadovoljstvo kupcev, da na grobovih gorijo svečke- lučke in nenazadnje ekonomska upravičenost produkta.

Odpadne nagrobne sveče sicer niso nevaren odpadek, vendar njihovo odstranjevanje lahko povzroča škodljive vplive na okolje, so zapisali na spletni strani svecamanj.si, ki je nastala pod okriljem nekdanjega Ministrstva za kmetijstvo in okolje.

Zagotavljanje recikliranja odpadnih materialov iz nagrobnih sveč prispeva k ohranjanju naravnih virov in preprečevanju emisij v okolje zaradi nevarnih snovi, ki nastajajo pri razpadanju ali sežiganju PVC, ki je (vsaj v Sloveniji) najbolj uporabljan material za izdelavo ohišij nagrobnih sveč.

Ne glede na to, ali prižgemo običajno parafinsko ali elektronsko nagrobno svečo, je pomembno, da jo po koncu uporabe odvržemo v zabojnik za odpadne nagrobne sveče.

"S tem, ko ste odpadno nagrobno svečo odvrkli v za to namenjen zabojnik, ste omogočili njeno recikliranje. Z recikliranjem odpadnih materialov se prispeva k ohranjanju naravnih virov in preprečevanju emisij v okolje zaradi nevarnih snovi, ki nastajajo pri razpadanju ali sežiganju PVC, ki je zaradi svojih fizikalno-kemijskih lastnosti najbolj uporabljan material za izdelavo ohišij nagrobnih sveč," so sporočili z ministrstva.

Ob tem pa seveda ne gre pozabiti, da noben odpadek ni dober odpadek, tudi če se ga da predelati. Zato preprečevanje njihovega nastajanja ostaja poglobitni cilj EU na področju odpadkov.

Koliko jih bomo prižgali letos?

Za odgovor se prijazno zahvaljujem in vas pozdravljam,

Simona Pirnat Skeledžija
Mestna svetnica

Viri:

[http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KF79A06A829EB2A90C12581C300564AAA/\\$file/Svece_RSP.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KF79A06A829EB2A90C12581C300564AAA/$file/Svece_RSP.pdf)

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/sistem-ravnanja-z-odpadnimi-nagrobnimi-svecami-ni-dovolj-ucinkovit.html?bl=1>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/ogromne-kolicine-svec-na-grobovih-a-mrtvim-se-lahko-poklonimo-tudi-drugace.html>

<https://www.zurnal24.si/slovenija/slovenci-med-rekorderji-prodaja-pocasi-upada-238808>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/ne-pretiravajte-s-svecami.html>

<https://www.sveca.si/spletna-trgovina/nagrobne-svece/solarna-sveca>